Phần một

Tóm tắt căn bản về báo cáo tài chính

Các nội dung trong phần này:

- Mục tiêu và hoạt động doanh nghiệp
- Hoạt động doanh nghiệp và các báo cáo tài chính
- Những hạn chế của chúng khi sử dụng trong phân tích

Mục tiêu và hoạt động doanh nghiệp

Tổng quát mục tiêu và hoạt động doanh nghiệp

Mục tiêu, chiến lược doanh nghiệp

- Lợi nhuận, giá trị công ty
- Cách thức tiến hành

Đầu tư (ngắn, dài hạn)

TÀI SẢN

Huy động vốn (ngắn, dài hạn)

NỢ + VỐN CHỦ

Kinh doanh

LÃI, LỖ

Mục tiêu công ty

- Tối đa hoá giá trị (lợi ích) vốn cổ đông
- Những mâu thuẩn lợi ích nào có thể có giữa **chủ sở hữu** và **nhà quản lý**?
- Có phải tối đa hoá lợi nhuận bằng mọi giá? Và vấn đề đạo đức?

HOẠT ĐỘNG DOANH NGHIỆP

Bất kể cơ chế kinh tế - chính trị, biên giới quốc gia, loại hình sở hữu, lĩnh vực, ngành nghề kinh doanh và quy mô tổ chức lớn nhỏ ra sao, các doanh nghiệp đều có **03 hoạt động** giống hệt như nhau:

- Hoạt động đầu tư
- Hoạt động tài chính (huy động vốn)
- Hoạt động kinh doanh

HOẠT ĐỘNG DOANH NGHIỆP (tiếp)

Liên hệ 03 câu hỏi khởi nghiệp:

- Đầu tư lĩnh vực nào? cái gì? ra sao?
- Lấy tiền ở đâu để đầu tư?
- Làm thế nào để "**giàu có**" hơn?

Hoạt động đầu tư

(i) **Đầu tư tài sản dài hạn**:

- Mua sắm tài sản cố định để sản xuất, kinh doanh
- Mua bán chứng khoán với mục đích đầu tư kiếm lãi
- Cho vay, hùn vốn, liên doanh và đầu tư tài chính dài hạn khác

(ii) **Đầu tư tài sản ngắn hạn**:

- Tồn quỹ tiền mặt (do dự trữ)
- Khoản phải thu (do bán chịu)
- Hàng tồn kho (do dự trữ)

Hoạt động tài chính
(huy động vốn)

Tài chính bởi:

- **Vốn chủ sở hữu**
  - Góp vốn, rút vốn, chi trả cổ tức
- **Vốn đi vay**
  - Vay, hoàn trả nợ vay
  - Lãi vay thì sao?

Hoạt động kinh doanh

Những hoạt động thường xuyên, cốt lõi: sản xuất, kinh doanh, dịch vụ nhằm tìm kiếm lợi nhuận, với mục tiêu **"giàu có hơn"** cho vốn chủ sở hữu (thể hiện ở *lợi nhuận giữ lại*):

- Hoạt động sản xuất, chế biến
- Hoạt động mua bán, trao đổi
- Hoạt động cung ứng dịch vụ, tư vấn

HAI CÂU HỎI

Bất kỳ đối tượng nào có liên quan (trách nhiệm, quyền lợi) đến doanh nghiệp thảy đều muốn biết 02 thông tin cơ bản:
(i) **Tình hình tài chính** hiện tại ra sao?
(ii) **Kết quả kinh doanh** thời gian qua như thế nào?

Thảo luận:
- Những ai liên quan đến doanh nghiệp?
- Muốn biết thông tin để làm gì?

VÀ CÂU TRẢ LỜI

KẾT QUẢ
HOẠT ĐỘNG DOANH NGHIỆP
THỂ HIỆN QUA
CÁC BÁO CÁO TÀI CHÍNH

Giới thiệu tổng quát các báo cáo tài chính

Hoạt động đầu tư và Hoạt động tài chính thể hiện trên **Bảng cân đối kế toán**

TÀI SẢN

- Tài sản ngắn hạn:
  - Tiền mặt
  - Khoản phải thu
  - Hàng tồn kho
- Tài sản dài hạn
- Đầu tư dài hạn

HUY ĐỘNG VỐN

- Nợ phải trả:
  - Mua chịu
  - Vay mượn
- Vốn chủ sở hữu:
  - Vốn góp
  - Lợi nhuận giữ lại

HOẠT ĐỘNG ĐẦU TƯ

HOẠT ĐỘNG TÀI CHÍNH

Hoạt động kinh doanh thể hiện trên **Báo cáo thu nhập**

Doanh thu:
(-) Giá vốn hàng bán (chi phí hàng đã bán)
(=) Lợi nhuận gộp
(-) Chi phí kinh doanh (bán hàng, quản lý)
(=) Lợi nhuận trước thuế và lãi vay (EBIT)
(-) Chi phí lãi vay
(=) Lợi nhuận trước thuế
(-) Thuế thu nhập
(=) Lợi nhuận ròng
(-) Chia cổ tức
(=) **Lợi nhuận giữ lại**

HOẠT ĐỘNG KINH DOANH

Quan hệ giữa **bảng cân đối kế toán** và **báo cáo thu nhập**

Bảng cân đối kế toán (31/12/**2011**)

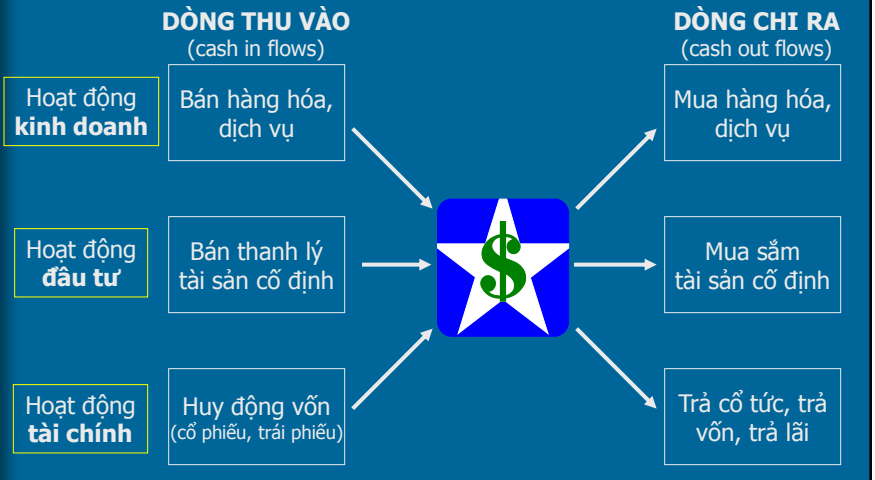
Bảng cân đối kế toán (31/12/**2012**)

Kết quả hoạt động

Các lưu ý:
Lợi nhuận từ các hoạt động trên **báo cáo thu nhập** sẽ làm tăng/giảm (nếu lãi/lỗ) **lợi nhuận giữ lại** trên **bảng cân đối kế toán**.
Vì lợi nhuận giữ lại (là vốn của chủ sở hữu) = Doanh thu – Chi phí
Nên có thể nói:

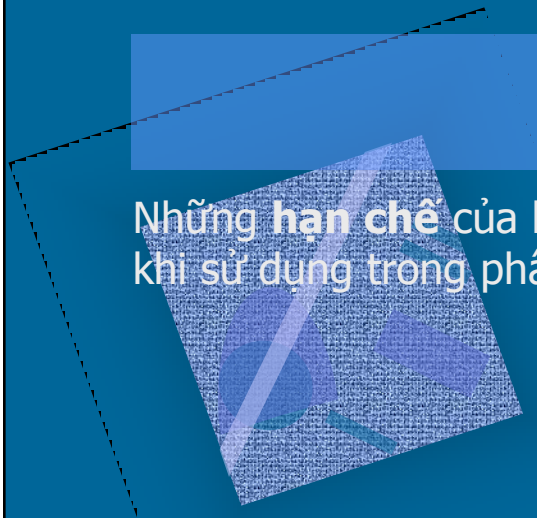
- **Doanh thu làm tăng vốn chủ sở hữu**
- **Chi phí làm giảm vốn chủ sở hữu**

Dòng tiền mặt thu vào, chi ra thể hiện kết quả trên **Báo cáo ngân lưu**

Tóm tắt dạng **đẳng thức** các báo cáo tài chính

- **Bảng cân đối kế toán:**
  TÀI SẢN = NỢ PHẢI TRẢ + VỐN CHỦ SỞ HỮU
  (thể hiện **tình hình tài chính** tại một **thời điểm** nhất định, ví dụ: ngày 31/12/2012)
- **Báo cáo thu nhập:**
  DOANH THU - CHI PHÍ = LỢI NHUẬN
  (thể hiện **kết quả kinh doanh** của một **thời kỳ**, ví dụ: năm 2012)
- **Báo cáo ngân lưu** (dòng tiền):
  DÒNG TIỀN VÀO – DÒNG TIỀN RA = DÒNG TIỀN RÒNG
  (thể hiện **dòng ngân lưu** của một **thời kỳ**, ví dụ: năm 2012)

Những **hạn chế** của báo cáo tài chính khi sử dụng trong phân tích

Hạn chế của **bảng cân đối kế toán**

- Giá trị trên bảng cân đối kế toán là **giá trị sổ sách** (BV: book value)
- Bảng cân đối kế toán thể hiện **tình hình đã qua**, trong khi các nhà quản trị lại hướng đến tương lai.
- Giá trị trên bảng cân đối là tại **thời điểm**

  (không cho biết *dòng chảy nguồn lực* trong hoạt động **đầu tư**, hoạt động **huy động vốn** trong suốt một thời kỳ, cũng không cho biết tiền từ đâu đến và tiền đã đi về đâu, nguồn tạo ra tiền và cách sử dụng tiền như thế nào)

Giá trị sổ sách

Giá trị sổ sách thường xa rời với:

- Giá trị **thanh lý** (liquidation)
- Giá trị **thay thế** hiện tại (replacement)
- Giá trị **đang hoạt động** (going - concern)
- Giá trị **thị trường** (MV: market value)

Một vài thảo luận:

- Giá một chiếc laptop đang sử dụng của FETP
- Giá một vườn cây cao su Bình Phước
- Giá cây cầu Bình Triệu 2 (Cienco 5 chuyển cho Tp. HCM)
- Giá Bệnh viện Bình Dân; Công ty bông Bạch Tuyết

Hạn chế của **báo cáo thu nhập**

- Lợi nhuận báo cáo có thể bị bóp méo (thổi phồng hoặc che dấu) bởi các **nguyên tắc** và **quan điểm** của kế toán.
- Doanh thu và chi phí được ghi nhận theo nguyên tắc "kế toán **thực tế phát sinh**" (accrual) và nguyên tắc **phù hợp** (matching), do đó không cho biết dòng tiền mặt thu vào, chi ra trong kỳ.
- Thảo luận về:
  - Phương pháp kế toán hàng tồn kho, khấu hao, phân bổ chi phí
  - **Thảo luận vai trò của khấu hao**

Hạn chế của **báo cáo thu nhập** (tiếp)

- Doanh nghiệp **có lãi** nhưng **không có tiền**, và ngược lại
- Doanh nghiệp có lãi nhưng **không có gì đảm bảo** rằng nó không bị phá sản nếu không đủ tiền để trả lương, trả nợ khi đáo hạn hoặc để tái sản xuất
- Vấn đề "**lãi giả, lỗ thật**" và ngược lại
- Thảo luận một số trường hợp điển hình